

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Duplici conclusione difficultas proposita resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

tionem. Prima est, vt sit idem objectum materiale subalternantis & subalternata. Secunda, vt subalternata addat tali objecto differentiam aliquam accidentalem, ratione cuius habeat nouam scibilitatem, & sit radix nouarum proprietatum, quæ in scientia subalternata demonstrantur: vt constat in Musica, quæ addit quantitati discretæ, siue numero, qui est objectum Arithmeticae, differentiam sonori, ratione cuius, numerus est radix omnium proprietatum, quæ in Musica demonstrantur. Tertia tandem est, vt subalternata dependeat in certitudine & euidencia suorum principiorum à subalternante.

Notandum tertio: in beatis duplicem esse scientiam de Deo. Prima est scientia beata, siue visio beatifica, per quam beati clarè vident in Verbo omnia mysteria, quæ nobis hîc obscurè per fidem reuelantur: quæ ab Augustino dicitur *cognitio matutina*. Secunda est illa per quam Beati ex principiis lumine gloriae cognitis, per discursum & lumen naturale intellectus deducunt conclusiones de Deo; easque cognoscunt per species, vel à Deo infusas, vel in via proprio labore & studio acquisitas: & hæc secunda scientia, ab eodem S. Doctore, *cognitio vespertina*, appellatur. Quando ergo inquirimus, an Theologia sit propriè subalternata scientiæ Beatorum, loquimur de prima scientia, quæ est perfectissima, ipsique Deo conueniens, non autem de secunda, quæ, vt constabit ex infra dicendis, non distinguitur substantialiter à nostra Theologia, sed tantum accidentaliter; & est ipsamet Theologia, prout est in suo statu perfecto & connaturali.

Notandum quartò: ex habitibus quos hîc habemus in via, aliquos remanere in patria ad exercitium, alios autem solum ad ornatum, alios verò nullo modo remanere. Illi remanent ad exercitium, quorum exercitium non est incompossibile cum statu beatitudinis, vt sunt Charitas, Religio, Prudentia, &c. Illi autem remanent tantum ad ornatum, quorum quidem ratio formalis objecti, non habet formalem oppositionem cum ratione formali objecti beatitudinis, exercitium tamen est incompossibile cum statu beatitudinis: vt sunt fortitudo & temperantia, quæ versantur circa passiones. Illi verò nullo modo remanent, quorum ratio formalis objecti, dicit formalem oppositionem cum ratione formali objecti beatitudinis: vt sunt fides & spes, quarum prima habet pro objecto formali Deum non visum, secunda verò Deum non possessum; objectum autem beatitudinis, est Deus clarè visus, & possessus.

§. II.

Duplici conclusione difficultas proposita resoluitur.

Dico primò: Theologiam, quæ est in nobis viatoribus, esse propriè subalternatam scientiæ Dei & Beatorum. Ita communiter nostri Thomistæ, contra Recentiores.

Probatum primò ex D. Thoma hîc art. 2. vbi docet, Theologiam eo modo se habere ad scientiam Dei, & Beatorum, quo se habet Perspectiua ad Geometriam, & Musicam ad Arithmeticam: sed Perspectiua propriè subalternatur Geometriæ, sicut & Musica Arithmeticæ: ergo & Theologia scientiæ Dei, & Beatorum.

Confirmatur primò: idèò Perspectiua ex Aristotele, & aliis Philosophis, subalternatur Geometriæ, & Musica Arithmeticæ, quia eorum

Tom. I.

A principia dependent à Geometria, & Arithmetica: sed principia Theologiæ non minùs dependent à scientia Dei & Beatorum, quam principia Perspectiue & Musicæ, à Geometria & Arithmetica; cum articuli fidei, qui sunt principia nostræ Theologiæ, notificentur, & manifestentur in scientia Dei & Beatorum; sicut principia Perspectiue, & Musicæ, demonstrantur, & notificantur in Geometria, & Arithmetica: ergo non minùs Theologia subalternatur scientiæ Dei & Beatorum, quam Perspectiua Geometriæ, & Musica Arithmeticæ.

Confirmatur secundo: licet in scientiis ordinis naturalis, ad veram subalternationem, præter dependentiam illam principiorum, requiratur alia conditio, nempe quod subalternata contrahat objectum subalternantis, per aliquam differentiam accidentalem, ratione cuius habeat nouam scibilitatem, & sit radix nouarum proprietatum; vt constat in Perspectiua, quæ addit differentiam visibilis, supra quantitatem continuam, quæ est objectum Geometriæ; & in Musica, quæ addit differentiam sonori, supra quantitatem discretam, quæ est objectum Arithmeticæ: hæc tamen conditio non requiritur in Theologia, quia cum eius objectum sit infinitum & illimitatum, sine additione alicuius differentie accidentalis, plures habet modos cognoscibilitatis & scibilitatis, ratione quorum potest diuersas terminare scientias; & cognosci per vnã scientiam omninò supernaturalem, qualis est scientia Beatorum, & per aliam naturalem, quæ per discursum, & lumen naturale intellectus, ex principiis illius supernaturalis conclusiones deducit: qualem infra dicemus esse nostram Theologiam. Addo quod, in scientiis etiam naturalibus, & quæ versantur circa objectum finitum & limitatum, additio differentie accidentalis, supra objectum subalternantis, tendit tanquam in finem ad saluandam dependentiam illam principiorum: ergo cum in nostra Theologia, talis dependentia subsistat, sine additione alicuius differentie accidentalis ad objectum scientiæ Dei & Beatorum, etiam sine tali condicione, in illa saluatur vera & propria ratio subalternationis. Consequentia patet, antecedens verò optimè explicatur à Cæcetano, hîc art. 2. Ideo enim requiritur vt subalternata contrahat objectum subalternantis per differentiam accidentalem, quia si objectum esset omninò diuersum, non posset dependere à subalternante in principiis, neque etiam si esset omninò idem, nam in primo casu essent prorsus diuersa principia, in secundo prorsus eadem. Neque etiam posset saluari illa conditio, si subalternata adderet objecto subalternantis differentiam specificam, aut proprietatem: quia eadem scientia agit de genere, & specie, & de proprietatibus naturæ; vnde in illo casu, non saluaretur distinctio scientiarum, nec consequenter vera subalternatio.

C per vnã scientiam omninò supernaturalem, qualis est scientia Beatorum, & per aliam naturalem, quæ per discursum, & lumen naturale intellectus, ex principiis illius supernaturalis conclusiones deducit: qualem infra dicemus esse nostram Theologiam. Addo quod, in scientiis etiam naturalibus, & quæ versantur circa objectum finitum & limitatum, additio differentie accidentalis, supra objectum subalternantis, tendit tanquam in finem ad saluandam dependentiam illam principiorum: ergo cum in nostra Theologia, talis dependentia subsistat, sine additione alicuius differentie accidentalis ad objectum scientiæ Dei & Beatorum, etiam sine tali condicione, in illa saluatur vera & propria ratio subalternationis. Consequentia patet, antecedens verò optimè explicatur à Cæcetano, hîc art. 2. Ideo enim requiritur vt subalternata contrahat objectum subalternantis per differentiam accidentalem, quia si objectum esset omninò diuersum, non posset dependere à subalternante in principiis, neque etiam si esset omninò idem, nam in primo casu essent prorsus diuersa principia, in secundo prorsus eadem. Neque etiam posset saluari illa conditio, si subalternata adderet objecto subalternantis differentiam specificam, aut proprietatem: quia eadem scientia agit de genere, & specie, & de proprietatibus naturæ; vnde in illo casu, non saluaretur distinctio scientiarum, nec consequenter vera subalternatio.

E Addunt aliqui cum Capreolo, quod quantum hæc conditio esset essentialiter, & indispensabiliter ad subalternationem requisita, tamen aliquo modo saluaretur in Theologia, quæ est in nobis viatoribus: illa enim addit supra objectum scientiæ Dei & Beatorum, differentiam aliquam accidentalem, nempe reuelabilitatem obscuram, virtuales saltem & mediatas, per quam distinguitur à fide, & scientiâ beatâ; vel, vt alij dicunt, ineuidenciam negatiuam: objectum enim scien-

A ii]

ria Dei & Beatorum, est euidens positiuè, cum petat ab intrinseco euidentiam & claritatem; obiectum verò fidei est ineuidens positiuè, quia ab intrinseco postulat obscuritatem & ineuidentiam: obiectum autem Theologiæ est ineuidens tantum negatiuè; quia Theologia secundum se, & ex sua natura, non postulat obscuritatem & ineuidentiam, sicut fides, sed habet illam tantum per accidens adjunctam, ratione status & subiecti in quo reperitur, & in quo per accidens dependet à fide, gerente vices scientiæ beatæ.

32. Probatur secundò conclusio. Habitus Theologiæ acquisitus in patria, & deducens per discursum, & lumen naturale intellectus, conclusiones ex principiis notis lumine gloriæ, verè & propriè subalternatur scientiæ Dei & Beatorum; quia omnimodè dependet ab illa, in euidentia suorum principiorum: ergo cum habitus Theologiæ, quem hic in via acquirimus, deducendo per discursum conclusiones ex principiis reuelatis, & fide diuina creditis (& qui vt statim dicemus remanet in patriâ) non minùs dependeat in euidentia suorum principiorum, à scientiâ Dei & Beatorum, non minùs etiã illis subalternatur.

13. Dico secundò, Theologiam quam hic in via per discursum acquirimus, remanere in patria. Hæc conclusio sequitur euidenter ex præcedenti: omnis enim scientia subalternata, ex se & ex natura sua, petit conjungi cum subalternante, illique continuari: ergo si Theologia sit subalternata scientiæ beatorum, ex se & ex natura sua postulat illi conjungi & continuari, ac proinde remanet in patria.

Probatur secundò, & simul destruitur præcipuum Aduersariorum fundamentum, declarando differentiam, quæ inter Theologiam, & fidem reperitur: licet enim fides non remaneat in patria, bene tamen Theologia. Ratio disparitatis est, quia fides est essentialiter obscura & ineuidens, ac proinde impossibilis cum scientiâ beatâ, & clara Dei visione: Theologia verò non est essentialiter obscura, sed tantum accidentaliter, & ratione status, in quo per accidens dependet à fide, quæ in nobis viatoribus gerit vices luminis gloriæ, cui Theologia per se, & ex sua natura subordinatur in certitudine & euidentia suorum principiorum. Unde sicut charitas viæ remanet in patria, & transit à libera in necessariam, quando homo mutat statum viatoris, in statum comprehensoris, ex eo quod libertas non est de essentia charitatis, sed solum modus quidam accidentalis, conueniens ei per accidens, & ratione status viæ, in quo regulatur per fidem, & cognitionem obscuram. Ita similiter, quia obscuritas non est de essentia Theologiæ, sed tantum modus quidam accidentalis, per accidens illi conueniens, ratione subiecti, & status viæ, Theologia in patria remanet, & transit de obscura in euidentem, quando homo mutat statum fidelis & viatoris, in statum beati & comprehensoris.

14. Confirmatur primò: dona Spiritus Sancti, quæ sunt in nobis viatoribus, v. g. donum sapientiæ, & scientiæ, remanent in patria, vt docet S. Thomas 1. 2. quæst. 68. art. 6. & tamen per accidens, & prout sunt in nobis viatoribus, dependent à fide, & per illam regulantur, cum in hac vita non detur euidens cognitio de Deo, vt docet idem Sanctus Doctor 2. 2. quæst. 8. & 9. Ergo similiter, quamuis Theologia, per accidens, & ratione status, pendeat à fide, & ab illa regu-

A letur: quia tamen, per se & ex natura sua, petit regulari per lumen gloriæ, & scientiam beatam cui subalternatur, non minùs remanebit in Patria, quam habitus charitatis, & donum sapientiæ & scientiæ. Unde Hieronymus in Epistola ad Paulinum, *Talem scientiam discimus in terris, quæ nobiscum perseueret in caelis.* Et D. Chrysostomus in cap. 13. Primæ ad Corinthios, loquens de scientiâ & cognitione quam hic habemus de Deo, dicit, *Non abolebitur scientia* (scilicet in patria) *sed desinet esse non perfecta.*

Confirmatur secundò: omnis habitus qui perit, vel perit per se, & per introductionem alterius habitus ipsi contrarij: sicut destruitur virtus temperantiæ, quando aduenit vitium ipsi oppositum; vel per accidens, cum perit subiectum in quo est, vel obiectum de quo est: Sed Theologia neutro ex his modis perire potest in patria: ergo in ea remanet. Minor quantum ad secundam partem constat: cum in patria non pereat subiectum Theologiæ, scilicet intellectus hominis, vel Angeli, nec obiectum ipsius, scilicet Deus. Probatur ergo quantum ad primam. In hoc (vt supra ostendimus) distinguitur Theologia à fide, quod fides est essentialiter obscura, & positiuè ineuidens: Theologia verò est obscura accidentaliter tantum, & ineuidens solum negatiuè. Ergo licet fides opponatur luminis gloriæ, & claræ Dei visioni, & per aduentum ipsius destruat, non tamen Theologia.

C Hæc ratio illustrari potest ex D. Thoma 1. 2. quæst. 67. art. 3. vbi dicit: *Quia perfectum & imperfectum opponuntur, impossibile est ea esse in eodem subiecto.* Et statim addit: *Est autem considerandum, quod imperfectum quandoque est de ratione rei, & pertinet ad speciem ipsius, sicut defectus rationis pertinet ad rationem speciei equi, vel bouis, & quia unum & idem numero manens, non potest transferri de vna specie in aliam, inde est quod tali imperfectione sublata, tollitur species rei, sicut jam non esset bos vel equus, si esset rationalis.* Quandoque verò imperfectio non pertinet ad rationem speciei, sed accidit indiuino secundum aliquid aliud, sicut alicui homini, quandoque accidit defectus rationis, in quantum impeditur in eo rationis usus, propter somnum, vel ebrietatem, vel aliquid huiusmodi. Patet autem quod tali imperfectione remota, nihilominus substantia rei remanet &c. Cum ergo imperfectio obscuritatis & ineuidentiæ, non sit de ratione Theologiæ, sed per accidens ei conueniat, ratione subiecti, & status viæ, in quo per accidens dependet à fide, gerente vices scientiæ beatæ; ex hoc discursu D. Thomæ euidenter concluditur, Theologiam nostram in patria remanere.

S. III.

Tria corollaria notatu digna.

E X dictis inferes primò: in beatis triplicem dari scientiam. Prima est perfectè supernaturalis, scilicet visio beatifica, quæ eminentissimo modo habet rationem scientiæ, quatenus per illam cognoscunt in Deo quædam principia, vt Deum esse immutabilem, omnipotentem, &c. Et in illis veritates quæ se habent per modum conclusionum, vt Deum esse æternum, creaturas esse possibiles &c. quas vnico & simplicissimo intuitu vident, virtute luminis gloriæ. Unde talis scientia non est formaliter discursiua, sed eminenter tantum & virtualiter, & à Theologiâ vocatur *Scientia beatâ*. Secunda est nostra Theo-